Úpravář usní (kód: 32-020-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Koželědlná a obuvnická výroba a zpracování plastů (kód: 32)
Týká se povolání: Úpravář usní
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v normách a technických podkladech v koželužské výrobě	3
Volba postupu práce, materiálů a technologických podmínek pro výrobu kožedělných výrobků	3
Obsluha koželužských strojů a zařízení	3
Seřizování, ošetřování a údržba koželužských strojů a zařízení	3
Výroba a opracování holiny v koželužské výrobě	3
Úprava a zpracování usní po činění	3
Vstupní, výstupní a mezioperační kontrola surovin, materiálů, polotovarů a výrobků v kožedělné výrobě	3
Posuzování kvality usní, základních a pomocných materiálů	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 29.06.2015 do: 06.12.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v normách a technických podkladech v koželužské výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Pracovat se základní technickou dokumentací, provést rozbor předložené dokumentace ve vztahu ke konkrétnímu výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Podle technické dokumentace určit druhy strojů a zařízení, potřebných ke zhotovení předložené usně, zdůvodnit použití konkrétního technického vybavení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Na základě technické dokumentace určit polotovary a chemikálie potřebné ke zhotovení konkrétního výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba postupu práce, materiálů a technologických podmínek pro výrobu kožedělných výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) U vytypované pracovní operace koželužského procesu stanovit pracovní postup při dodržení zásad BOZP, vyhodnotit jeho správnost	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Stanovit suroviny a materiál potřebný ke zhotovení předloženého vzorku usně, zhodnotit vlastnosti z hlediska kvality, zdůvodnit jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vymezit technologické podmínky pro vytypovanou pracovní operaci koželužského výrobního procesu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat ekologické zpracování koželužského odpadu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha koželužských strojů a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat předepsané ochranné pomůcky a zdůvodnit nutnost jejich použití	Ústní ověření
b) Provést fyzickou kontrolu funkčnosti vytypovaného koželužského stroje, připojit jej ke zdroji elektrického proudu, připravit pro vykonání pracovní operace, nastavit potřebné parametry a uvést konkrétní stroj do chodu s ohledem na předpisy BOZP	Praktické předvedení
c) Určit kritická místa vytypovaných koželužských strojů z hlediska bezpečnosti práce, vyjmenovat ochranné pracovní pomůcky a zdůvodnit nutnost jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat složení vytypovaného koželužského stroje a prokázat znalost obsluhy strojů a zařízení potřebných pro konečnou úpravu usní, popsat jejich složení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Seřizování, ošetřování a údržba koželužských strojů a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést seřízení vytypovaného stroje pro koželužskou výrobu včetně nastavení daných parametrů, a to s přihlédnutím k dodržení zásad BOZP	Praktické předvedení
b) Provést čištění, mazání a základní údržbu vybraného koželužského stroje s ohledem na dodržování zásad BOZP, zdůvodnit nutnost pravidelné údržby	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Výroba a opracování holiny v koželužské výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit technologický postup výroby holiny, zdůvodnit nutnost jednotlivých pracovních operací a popsat jejich pracovní postupy	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést pracovní operaci námok při dodržení technologického postupu, zásad BOZP a s ohledem na ekologicky čisté zpracování	Praktické předvedení
c) Vykonat zadanou pracovní operaci pro výrobu a opracování holiny v souladu s technologií výroby a za dodržení zásad BOZP	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Úprava a zpracování usní po činění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zdůvodnit nutnost konečné úpravy usní, popsat jednotlivé úpravy a navrhnout odpovídající způsob konečné úpravy pro konkrétní materiál	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Rozeznat a popsat konkrétní způsob úpravy předloženého vzorku	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést pracovní operaci napínání, popsat pracovní postup a stanovit účel práce	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit rozdíl mezi materiály upravovanými broušením líce a broušením rubu, rozeznat tyto způsoby úpravy na předložených vzorcích	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Předvést pracovní operaci sušení, popsat pracovní postup	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vstupní, výstupní a mezioperační kontrola surovin, materiálů, polotovarů a výrobků v kožedělné výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit kvalitu surovin a polotovarů připravených ke zpracování, případné vady vyhodnotit, určit jejich vznik a stanovit způsob jejich zpracování včetně další využitelnosti	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Provést mezioperační kontrolu kvality u vlastní provedené pracovní operace, v případě zjištění nedostatků stanovit způsob odstranění a dle navržené technologie vadu odstranit	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit kvalitu hotové usně, vyhodnotit případné nedostatky, stanovit využitelnost usně	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování kvality usní, základních a pomocných materiálů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit a pojmenovat předložené vzorky usňových materiálů, popsat jejich vlastnosti z hlediska kvality provedení	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit kvalitu vyrobených usní podle daných parametrů z hlediska zpracování a konečné povrchové úpravy včetně bodového ohodnocení kvality usně	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vyhodnotit vady předložených usní, najít způsob jejich eliminace z hlediska další využitelnosti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=37&kod_sm1=30).
Ověřováním kritérií hodnocení pro jednotlivé kompetence je třeba získat celkový přehled o způsobilosti uchazeče vykonávat povolání v určitém úseku kožedělné výroby.
Autorizovaná osoba určí u kompetence **Výroba a opracování holiny** u kritéria c) jakou bude zkoušený provádět pracovní operaci (odchlupování, mízdření, omykání, štípání).
Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a ke kvalitě provedení.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci..

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru chemik se zaměřením na koželužskou výrobu a střední vzdělání s maturitní zkouškou + alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru zpracování, usní, plastů a pryže nebo aplikovaná chemie nebo chemik operátor a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na kožedělnou technologii a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
d) Profesní kvalifikace úpravář usní a střední vzdělání s maturitní zkouškou + alespoň 5 let odborné praxe nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování v oblasti koželužské nebo kožedělné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Materiální a technické vybavení

- Místnost pro provedení ústní části zkoušky vybavená PC s instalovaným kancelářským SW a tiskárnou, papír, tužky, tabule
- Výkresová dokumentace
- Výrobní dokumentace (technická a technologická dokumentace)
- Stroje a zařízení potřebné k úpravě usní
- Ochranné pracovní pomůcky

Pomůcky

- Vzorky usňových materiálů, polotovarů a komponentů
- Vzorky usňových vrchových a podšívkových materiálů s různými povrchovými úpravami
- Vzorky exotických usní
- Vzorky činících látek

Dílna připojená k energetickým zdrojům, vybavená koželužskou technikou a technologií a to v souladu s ekologickým provozem.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP, odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 40 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Česká obuvnická a kožedělná asociace, Zlín
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta technologická
ORTO plus, s. r. o.